

Børnereporterne
Marius, 8 år og Andrea, 12 år
fra Englerup

På besøg hos
Rune Sørensen,
økologisk landmand
på Grantoftegaard

Fakta om økologi

Ved at købe og spise økologisk er du med til at sørge for:

- At vores vand i vandhanen også kan drikkes om 100 år
- At økologiske dyr spiser sund mad og har gode frie forhold.
- At der er flere fugle og dyr på markerne.
- At der er mere natur mellem markerne, som de vilde dyr kan leve i, og vi mennesker kan nyde at se på.

Køber og spiser du økologisk mad, er du sikker på:

- At det ikke har været sprøjtet med gift mod insekter eller ukrudt.
- At der ikke er blevet brugt kunstgødning.
- At dyrene har haft god plads og fået masser af motion.
- At din mad er uden rester af sprøjtegift.

Hvis du vil vide mere om økologi kan du gå ind på Økologisk Landsforenings hjemmeside:
www.alt-om-okologi.dk

Økologisk Landsforening er en interesseorganisation for forbrugere, landmænd og virksomheder, der arbejder for, at der skal være flere økologiske fødevarer i butikker, skoler og daginstitutioner
www.okoland.dk
Tlf. 87322700,
info@okologi.dk

ØKOLOGISK
LANDSFORENING

Rune dyrker rent drikkevand, bananis og levende græsslåmaskiner

"Hvad har økologisk landbrug og rent drikkevand med hinanden at gøre?" spørger Vildfreds børnereportere Marius og Andrea. De er søskende og er taget på besøg hos landmanden Rune på det økologiske landbrug Grantoftegaard.

Rune tager imod på gårdspladsen, mens regnen siler ned. Som om naturen på sin egen måde vil vise os, at Grantoftegaard og vandets kredsløb hænger sammen. Vi går lidt i læ, mens Marius og Andrea stiller Rune nogle spørgsmål om gården og ham selv. Bagefter viser Rune Andrea og Marius rundt på hele gården, og de får lejlighed til at stille masser af spørgsmål undervejs. Her kan du komme med på rundturen og høre nogle af børnereporterens spørgsmål og landmanden Runes svar.

Andrea spørger først, om Rune kan fortælle lidt om Grantoftegaard.

"Grantoftegaard er et stort økologisk landbrug," fortæller Rune. "Gården er nabo til Ballerup Egnsmuseum og ligger i midten af den lille idylliske landsby Pederstrup ved Ballerup på Sjælland. Her har været økologisk landbrug i over 13 år, altså landbrug uden sprøjtegift og kunstgødning. På Grantoftegaard laver vi masser af ting ud over landbruget. Her er en café og en gårdbutik. Børn og voksne kan også besøge markerne og staldene eller køre en tur med en gammeldags hestevogn.

Og så er Grantoftegaard med til at lave naturpleje og beskytte det drikkevand, der ligger lige neden under gården.

Da Marius spørger, hvad et økologisk landbrug egentlig er for noget, svarer Rune:

"Hele ideen bag økologisk landbrug er, at alt skal foregå på en måde, hvor der tages mest mulig hensyn til naturen og miljøet. Planterne, dyrene og vi mennesker er en del af naturens kredsløb, og naturen skal man behandle med omsorg og respekt. Det synes jeg, vi gør på Grantoftegaard."

Marius vil gerne vide, hvad Grantoftegaard har med drikkevandet at gøre?

"Her i Ballerup Kommune har vi masser af grundvand lige under, hvor vi bor," fortæller Rune. "Her bliver der pumpet masser af grundvand op til vandhanerne både i København og i vores egen kommune. Grundvandet er nemlig også vores drikkevand. Derfor har man i lang tid været omhyggelige med at passe på vandet. Noget af det, der kan true grundvandet, er sprøjtegift fra landbruget. Hvis man bruger sprøjtegift, kan noget af det langsomt synke

ned gennem jorden og ned til grundvandet. Et lille fingerbøl med sprøjtegift kan forurene mange tusind liter grundvand. Det kan tage 20 til 30 år, så man mærker det altså ikke med det samme." Rune fortæller også, at man på et økologisk landbrug aldrig bruger sprøjtegift. "Derfor er det så vigtigt, at der findes økologiske landbrug, hvor der er meget grundvand," siger Rune.

Han fortæller også, at han meget gerne vil dyrke endnu mere jord økologisk og dyrke rent grundvand. Med hjælp fra kommunen lejer Rune allerede noget af jorden fra nogle af de almindelige landbrug, der ligger omkring Grantoftegaard. På den måde kan kommunen beskytte drikkevandet.

"Er det ikke svært at være landmand, når man ikke må bruge sprøjtegift og kunstgødning?" spørger Andrea.

"Jo, der er mange ting, der gør det lidt sværere," fortæller Rune. "Men vi får lidt tilskud fra kommunen, staten og EU, fordi vi gør noget ekstra for at

passer på naturen ved at drive økologisk landbrug. Og så kan man håbe, at flere og flere vil købe økologiske varer, når de opdager, at det både gavner naturen og drikkevandet, og at dyrene har det bedre på en økologisk gård."

Andrea vil også gerne vide, om man lige pludselig kan gå fra almindeligt landbrug til økologisk landbrug.

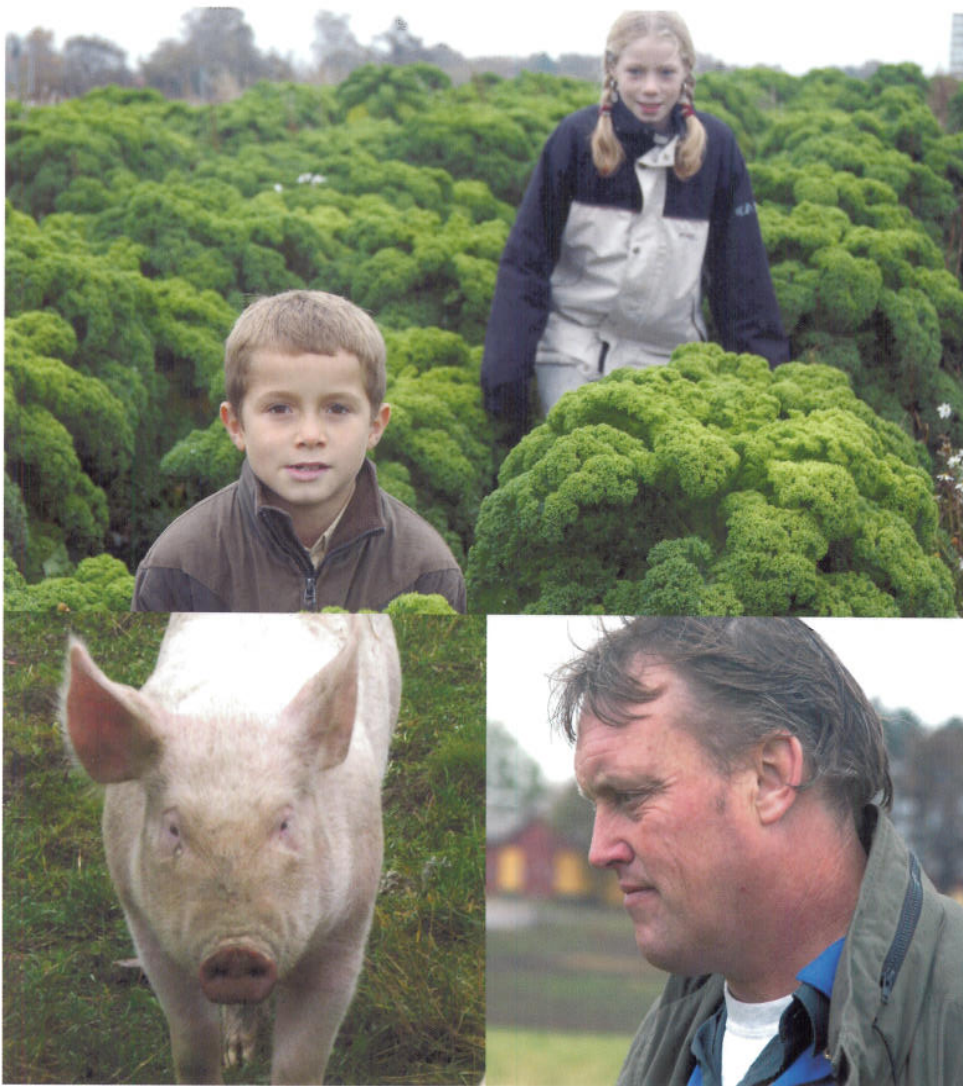
Rune siger, at det kan man godt. Men at det tager et stykke tid, før man kan sælge sine planter og dyr som økologiske, fordi der stadig er rester af gift i jorden. Der går for eksempel tre år, før man kan sælge økologiske grøntsager fra gården. Der går også et stykke tid, før jorden er inde i en naturlig balance, fortæller Rune. Derfor er det sværere at få et godt udbytte de første år. Efterhånden som de mange dyr er kommet tilbage i den rensede jord, bliver den bedre at dyrke.

"Men skal vi ikke besøge nogle af dyrene på gården?" spørger Rune. Det vil Marius og Andrea gerne og

Marius spørger, hvilke dyr, der er på gården.

"Vi har først og fremmest køer og får," siger Rune. "Her er over 50 ammekøer og 300 får. Fårene bruger vi både til naturpleje, til kød og til at malke. 100 af fårene er malkefår, der i sommeren bliver malket en gang hver dag. Mælken bruger vi til at lave økologisk ost af og så til vores egen is. Vi laver blandt andet hindbæris og bananis. Vi har også prøvet at lave softice og næste år skal noget af mælken sikkert blive til yoghurt."

Rune fortæller også, at resten af fårene og køerne er med til at pleje naturen. De bliver for eksempel lejet ud til steder, hvor man har problemer med planten bjørneklo. Den skal holdes nede, og hvis man ikke vil bruge sprøjtegift, kan man leje nogle køer eller får hos Rune. De bliver levende græsslåmaskiner – eller bjørneklo-slåmaskiner, der spiser de planter, der er problemer med. Rune fortæller, at køerne kan gå på meget sumpede steder – for eksem-

► pel langs åer eller søer. Det er godt, da bjørneklo tit vokser der, da deres frø bliver spredt med vandet. Det er selvfølgelig en meget dårlig ide at bruge sprøjtegift tæt ved vandet i naturen. Også derfor er det smart med køerne. Køerne og fårene er altså med til at passe på naturen og får samtidig mad, så de kan vokse sig store og fede. "Det er ret smart," synes Marius.

Marius vil gerne vide, hvad en ammeko er.

En ammeko er en ko, der ikke bliver malket, men får lov til at give mælken til de små kalve," fortæller Rune. "Kalvene drikker mælk hos moren, indtil de er 1/2 år gamle. Alle vores køer er af en race, der hedder limosine. Det er kødkvæg, og hvert år bliver nogle af dem slagtet og solgt som økologiske bøffer."

"Har I ikke også heste?" spørger Andrea.

"Jo," siger Rune. "Vi har fire store heste,

som vi bruger til at køre kaperkørsel med. Det vil sige, at man kan få sig en køretur i en hestevogn, hvis man kommer på besøg. Vi har tre rigtige fårehunde, der er med til at passe på vores får, og tre grise. De er her mest for at de børn, der kommer på besøg, også kan møde en gris. Så har vi også moskusænder, som spiser fluelarverne i stalderne, og en del andre små dyr. Endelig har vi cirka 1,5 million små bier, der laver kløver- og rapshonning til vores gårdbutik."

Da de tre går forbi en traktor, siger Marius: "Nu har jeg talt 10 traktorer. Hvad bruger I alle de maskiner til?"

Rune fortæller, at de faktisk har 12 traktorer på gården – og en mejetærsker. "Men gården er også stor," siger Rune. "Vi skal for eksempel køre mad ud til alle dyrene, og mange gange flytter vi nogle af dyrene til steder, hvor de skal lave naturpleje. Hver dag bruger de, der tager sig af dyrene, fire traktorer."

Andrea vil gerne vide, om Rune altid har villet være økologisk landmand, og hvad han bedst kan li' at lave på gården.

"Jeg har altid brændt for naturen, og da jeg fik chancen for at blive økologisk landmand her på Grantoftegaard, sagde jeg ja med det samme," siger Rune.

"Jeg tror, at jeg allerbedst kan lide at planlægge, hvad der skal ske på gården i fremtiden. Det er spændende at finde på nye ting og hele tiden at sørge for, at vi har de økologiske varer, folk gerne vil købe. Det er også vigtigt, at her er noget for alle de gæster, vi får på besøg. Hvert år kommer her cirka 20.000 gæster."

De er nu nået ud til en af markerne med grøntsager. Her står grønkål, rosenkål og høje jordskokker i lange lige rækker. "Vi har lige gravet de sidste kartofler op," fortæller Rune. Der ligger en del tilbage ovenpå jorden, og Marius

samler en op. "De vilde dyr skal snart få spist de sidste," fortsætter han.

Hvad betyder økologisk landbrug for de vilde dyr?," spørger Marius.

Rune vil meget gerne fortælle om de vilde dyr omkring gården. "Selv om vi bor tæt på byen, er her masser af spændende vilde dyr. Her er mange flere harer, agerhøns, råger, alliker og vade-fugle end for nogle år siden. Der er også masser af insekter og dyr i jordbunden og i de levende hegn, vi planter på hele gården. Nogle af insekterne hjælper med at spise de små skadedyr, og de bittesmå dyr i jordbunden – for eksempel regnormene – de hjælper med at gøre jorden rigtig god at dyrke planterne i. Insekterne er også mad for både fuglene og for nogle af de større dyr. De små kyllinger af agerhønen spiser for eksempel masser af insekter. Der er i øvrigt ved at være så mange harer, at det er et problem, at de spiser vores kål og andre grøntsager."

Andrea spørger, hvad de gør ved det problem.

"Planter noget mere kål," siger Rune med et smil. "Vi kan også blive nødt til at sætte hegn op om nogle af grøntsagerne, men vi er meget glade for, at der er harer og andre vilde dyr tæt ved gården, så de får også deres del."

Rundturen er ved at være slut. Andrea og Marius har set både køerne, fårene, grisene, staldene, markerne med grøntsager og nogle af vandhullerne omkring gården. De vil gerne lige vende tilbage til vandet, og Marius spørger, om man ikke selv bruger af grundvandet til at vande grøntsagerne. "Vi må kun vande grøntsagerne på Grantoftegaard, hvis de er ved at dø," fortæller Rune. "Det kan ske, at det ikke regner et stykke tid lige efter, vi har plantet en masse små nye planter. Så vil planterne dø, hvis vi ikke vander dem." Rune synes, det er godt, at reglerne er sådan, selv om han kunne

få et større udbytte, hvis han vandede planterne hele tiden.

"Vi skal passe rigtig godt på det rene grundvand i Danmark," siger han. "Det skal først og fremmest bruges i vandhaverne, ikke til at vande markerne. Der skal jo også gerne være rent vand, når I bliver voksne," slutter Rune og siger tak for besøget ved at give Marius og Andrea en bakke bananis, en bakke hindbæris og en økologisk ost med hjem fra gårdbutikken.

Hvis du kunne tænke dig at besøge Grantoftegaard, kan du finde den her:

Pederstrupvej 69
2750 Ballerup
Tlf.: 44773711